Ч. 74 Субота 3 (15) цьвітня 1899 Рік IX

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій години по полудни.

Редакция і Адміністрация: улиця Чарнецкого ч. 8.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жадане і за зложенем оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Передплата у Львові в аґенциї дневників пасаж Гавсмана ч. 9 і в ц. к. Старостствах на провінциї:
на цілий рік зр. 2·40
на пів року „ 1·20
на чверть року „ —·60
місячно . . „ —·20
Поодиноке число 1 кр.
З почтовою пересилкою:
на цілий рік зр. 5·40
на пів року „ 2·70
на чверть року „ 1·35
місячно . . „ —·45
Поодиноке число 3 кр.

Додаток до „Ґазети Львівскої".

Рух еміґрацийний.

В послідних часах прибрав рух еміґрацийний з повітів, положених у всхідній Галичині величезні розміри. Селяни випродують ся, продають навіть найліпші і досить великі ґрунти, та ідуть до — Канади. Рух той проявляє ся головно в повітах: тернопільскім, скалатскім, чортківскім, станиславівскім, снятиньскім, городеньскім, борщівскім і гусятиньскім, менше в Брідщині і Коломийщині.

Длячого наші люди виїздять головно до Канади і хто викликав той рух, та хто его піддержує? — Можна всіляко говорити і доказувати. Можна казати, що біда і нужда, що брак зарібку, неурожаї, та високі податки спонукують людий покидати рідний край, певний свій власний, хоч убогий кусник, та пускати ся в сьвіт, далеко аж за море на зовсім непевну судьбу. На непевну? Як же можна припускати, щоби хтось хоч би то й зовсім був темний чоловік, пускав на непевне далеко аж за море. Ті селяни, що нині виїзджають до Канади, ідуть зовсім на певне, бодай в їх переконаню; они вже знають, що дістануть там тілько а тілько землі, в тих, а в тих сторонах, знають, що в Канаді так а так, і суть певні того, що їх там жде рай. От, і вся причина цілого руху еміґрацийного.

Инша річ, чи то все так, як они гадають і як собі то представляють. Звістно преці, що ті, котрі нині вибирають ся до Канади, давнійше про ню ані не чували, ані ніхто з них туди не їздив і не переконав ся, що то за край, який він і яка в нім земля. Коли же ті люди мимо того вибирають ся в незнаний собі край зовсім на певно, мало що не так як би до сусідного села, то видко, що хтось піддав їм ту гадку, представив їм той канадийский рай так, що они, яко люди на скрізь темні, повірили так кріпко, що не дають ся переконати ніяким противним доказам, хоч би найвірнійшим, хоч би найщирійшим словам, походячим з уст людий зовсім неінтересованих або людий, котрі вже їздили до Канади і переконали ся практично, та стративши весь маєток, уратували ще лиш житє та вернули назад до рідного краю, щоби тут межи своїми доживати віку і остерігати нетямущих братів.

Ба, коли бо намова аґентів єсть сильнійша як вся правда і найщирійша рада. Звістно преці, що злий дух, коли спокусив перших людий, умів так їх підмовити, що они навіть не послухали остороги самого Господа Бога. Ну, чи хиба дивувати ся, що наші темні селяни слухають також тих злих духів, аґентів, та ідуть за їх радою до Канади?

Ба, але то бо питанє, де тоті аґенти і хто они? Отсе й найважнійша річ, щоби їх викрити і бодай здемаскувати. Се бачите, не так річ легка, бо треба би мати хиба цілий апарат поліцийний та пильно за ним слідити, щоби їх прихопити на горячім учинку. А всеж-таки дещо знає ся про них, бо они закриваючись по трохи навіть патриотизмом, дали ся вже пізнати і остаточно ще й нині посередничать в цілім руху еміґрацийнім та певно, що ніхто инший як лиш они той рух викликали. Суть то люди, котрі обібрали собі рух еміґрацийний за основу до свого матеріяльного биту і піддержують его, щоби на нім заробляти і з него жити або збільшати придбане вже майно. Певно, вільно кождому шукати собі способу до житя, але нехай ніхто не висилає свого ближнього на погибель, щоби самому прожити або розбогатіти.

Коли наші люди ішли до Бразилії, то з того цілого руху користав найбільше аґент Нодарі в Дженові (Ґенуа) в Італії і другий аґент в Бремі та їх підручники в Галичині. Але рівночасно знайшли ся і у нас таки свої власні аґенти, — колись давнійше таки хлопскі діти — котрі перенюхали, що на еміґрациї можна би зробити добрий інтерес, коли-б руского хлопа можна продавати по 5 долярів за штуку (18-літну). Отже то они взяли ся до тої самої роботи що й такий Нодарі; але коли вже на Бразилію були аґенти, то годі їм там було спекулювати і они вишукали собі нове поле для своєї аґітациї еміґрацийної; они знайшли Канаду і стали єї захвалювати нашим селянам. Еміґрация до Канади, о скілько ми то знаємо, виросла на рускім, галицкім і американьскім ґрунті і була первістно наслідком аґітациї руских аґентів, котрі навіть спеціяльно в тій справі їздили до Канади шукати відповідні землі. Чи до операциї еміґрацийної викликаної первістно рускими аґентами не взяли ся ще й инші люди, годі нам докладно знати; але здає ся, чи не настала якась спілка, що по просту торгує рускими хлопами, котрих висилає на зломанє карку до Канади і з одної сторони обдурює канадийске правительство, що єму на пусті і лихі землі пришле добрих кольоністів, котрі в короткім часі заселять канадийскі багна, з другої дурить наших селян, обіцюючи їм в Канаді рай.

Що аґітация за еміґрацією до Канади вийшла первістно з помежи галицких Русинів,

---

13.

ІНДИЯ, ЄЇ НАРОДИ І ЇХ ІСТОРИЯ.

(Після Пфлюк-Гартунґа, Танера, Веґенера і др. зладив К. Вербин).

(Дальше).

VII.

Панджаб і его богатства. — Лягаур столиця Панджабу. — Джамі Масджід, мавзолей Джаганґіра і Шахлімар. — Даліп Сінґ, послідний маграджа Панджабу. — Столиця дітий сонця або місто Деглі і его займавости.

Найдавнійше з цілої Індиї була знана Европейцям індийска провінция, звана Панджабом. Перший зайшов був сюди Александер Великий, король македоньский з своїм войском (около 325 р. перед рожд. Христ.) і від того часу кілько разів Европейці зачинали добирати ся до Індиї, то все зачинали від Панджабу. Слово Панджаб (Анґлійці пишуть — Punjab), пішло від староіндийского „панчанада", що значить „пятиріче", — край пяти рік. Тут іменно спливає в ріку Індус пять рік, що випливають з гір Гімаляя. Край сей в північній своїй части під горами єсть дуже урожайний, але й в долішних полудневих сторонах, хоч там місцями суть піскові пустині, єсть він все ще досить видатний, іменно знаходять ся тут великі пасовиска. В чім головно богатство сего краю, можна видіти із сего: Тут єсть подостатком всего рода збіжа, тут родить ся виноград і ростуть дерева оливні; коло Пінд Дадан знаходить ся камінна сіль. Панджаб доставляє для цілої Індиї камінного вугля і желіза; в его ріках знаходить ся золотий пісок, на рівнинах салітра; тут єсть галун і сірка, тут виробляють цукор з цукрової тростини і індиґо; на долах випасають ся великі стада рогатої худоби — словом, в цілім сім краю єсть нечуване богатство природи, і треба лиш щоби люди з него користали. То і роблять Анґлійці з цілою енерґією. Они повели по краю множество зелізниць, по Індиї і его деяких притоках пустили пароходи, позакладали фабрики і розвели торговлю на всі сторони сьвіта, і від часу, від коли тут вповні запанували (1849 р.) змінили сей край до непізнаня.

Населенє Панджабу єсть дуже ріжнороднє, а чисту касту творять лиш рахмани (брахмани) і кшатрия. Що до віроісповіданя, то єсть тут около 13 міліонів магометанів і звиш 10 мілїонів Гінду, а християнів всего ледви 54 тисячів. Майже сема часть населеня займає ся рільництвом. Цілий Панджаб ділить ся на 11 дивізий, з котрих однакож лиш про декотрі найважнійші можемо тут згадати.

До тих належить передовсім Лягаур (по анґлійски: Lahore). Ціла ся дивізия має около 3 мілїони жителів, а столицею дивізиї і цілого Панджабу єсть місто Лягуар (Лягоре), положене майже в самій середині Панджабу і в місци, де сходять ся зелізниці майже з цілого краю. Місто се єсть отже важне із взглядів всенних і торговельних задля свого положеня. Лягаур єсть обведене доокола мурами і окопами, на 11 кільометрів довгими, та має разом з анґлійскою залогою около 180 тисячів жителів. Лягаур було колись столицею великих моґулів і тогди мало около 2 мілїони жителів; але з давної его сьвітлости не лишило ся майже нічого; теперішне місто займає лиш один кут з давного, а з давної сьвітлої его минувшости лишили ся лиш отсі памятники: Джамі Масджід або велика мошея з чотирома мінаретами з червоного піскового каменя; мавзолей цісаря Джаганґіра або Шах-Дура, великий квадратовий будинок з мінаретами в кождім углу, збудованими так, що на них ставлена на переміну верства мармору а верства червоного пісківця; стара пишна палата великого моґула і славний город Джаванґіра, званий Шахлімар, з трома терасами і 450 водограями. Нинішне місто має вузкі, але довгі і рівні улиці, муровані доми, богато красних палат і склепів, та всіляких фабрик, іменно же фабрики бавовняних і шофкових материй. Тут єсть також панджабский университет і школа медична.

Лягаур єсть дуже старе місто. До 1008 р. було оно столицею індийских раджів; в 1225

позволимо собі на то вказати, що перед кількома роками, коли у нас — що так скажемо — лютила ся бразилійска горячка, знайшли ся були „патриоти“, котрі радили вибивати „клин клином“ і звертати еміґрацию не до Бразилії, але до Канади. Тим „патриотам“ удало ся було так щиро промовити другим патриотам до серця, що вже вязало ся товариство, котре мало купувати землю від тих людий, котрих би „патриоти“ аґєнти висилали до Канади. Розуміє ся, що ті патриоти, котрі їздили до Америки, навязали там мабуть також якісь зносини, щоби інтерес ліпше ішов. В Америці виринули такі люди як Reverend. Nestor Dmytriv (руский сьвященик о. Дмитрів, що виеміґрував з Галичини до Америки первістно до Сполучених Держав) і Кирило Геник, шляхтич з Березова в Коломийщині (і коли не помиляємо ся учитель народний та завідатель чи управитель або може пізнійше ще і властитель „Гуцульскої Крамниці“ в Яблонові, котра збанкротувала). Не хочемо нікого підозрівати і для того ставимо факти, нехай они самі говорять:

Геник єсть директором правительственного імміґрацийного дому в Канаді, на той час, доки будуть люди приїзджати до Канади; єму яко такому мусить преці залежати на тім, щоби приходили люди із-за моря а преці не буде їх кликати з Франциї або з Іспанії, де єго ніхто не знає і він нікого. Березів, Коломийщина, Снятинщина преці єму близші і ліпше знані; там навіть на случай потреби можна би знайти може ще й кумпана. То одна по нашій думці безпосередна причина еміґрациї А друга: о. Дмитрів, нехай він собі буде впрочім і найчестнїйший чоловік, але гроші хоч би й для Reverend-а та ще в Америці потрібні, тим більше, що там нема таких певних парафій як в Галичині, отже треба нераз і „промислом“ жити. О. Дмитрів видає „Свободу“ а в ній сам рекомендує ся людем яко помічник для еміґрантів до Америки. А ось трета причина: О. Дмитрів знайшов собі видко спільника — бо як би то був конкурент, то о. Дмитрів не згодив би ся мабуть на то. — Якиись аґент Кароль Штакель прислав до „Галичанина“ статию з американьскої „Свободи“, в котрій захвалює ся житє в Канаді, і просив, щоби ту статию передруковано в „Галичанині“ а за то обіцяв ся купити 300 примірників тої ґазети. Додаймо до сего всего ще й наших домашних аґентів, котрі очевидно ділають тихцем, та їх підручників, а будемо мати досить вірні безпосередні причини еміґрацийного руху до Канади.

(Дальше буде).

Новинки.

Львів дня 14-го цьвітня 1899.

— **Цісарскі маневри** відбудуть ся сего року в Чехії і Каринтиї. Цісар буде присутний на чеських маневрах від 31-ого серпня до 4-ого вересня і стане кватирою в замку Райхштадт під Ляйпою. Маневри в Каринтиї потреваюгь від 16-ого до 20-ого вересня. Головна цісарска кватира буде находити ся в Віллях. Проєктовані на Угорщині маневри кавалерийскі відпадуть сего року і відбудуть ся доперва на другий рік.

— **З Товариства „Просьвіта“.** В місяци марті сего року подано до Намістництва донесеня о заснованю нових читалень Просьвіти в отсих 14 громадах: 1) В повіті Чортків: Ягольниця; 2) пов. Городок: Завидовичі; 3) пов. Гусятин: Шидлівці і Говилів малий; 4) Яворів: Нагачів; 5) Калуш: Негівці; 6) Камінка: Ордів; Перемишляни: Бачів і Солова; 8) Самбір: Самбір; 9) Старе-місто; Городовичі; 10) Тернопіль: Біркивеликі і Довжанка; 11) Жовків: Ново-село.

Всїх читалень Просьвіти, заложених або закладаючих ся і до Намістництва зголошених, з кінцем марта було 765. Найбільше т. є. понад 25 читалень Просьвіти було в повітах: Перемишль 44, Рогатин 36, Борщів 35, Стрий 33, Львів, Золочів і Бібрка по 27. Найменше т. є. понизше 10 читалень Просьвіти було в повітах: Лісько 2, Сянік, Снятин і Цішанів по 4, Косів і Добромиль по 5, Самбір і Турка по 8, Рудки 9. Найгіршим повітом єсть отже Лісько, де є лиш 2, а в дійсности тілько 1 читальня Просьвіти.

— **Будова нового театру** у Львові поступає скорим ходом, о чім Львовяни знають з наочного досьвіду. Всеж таки цікавим являє ся фахове справоздане комітету будови театру, предложене раді міскій о стані робіт, з котрого виймаємо що найважнїйше: Всї мури, так головні як внутрішні вже покінчені, з виимкою аттики на головних мурах сцени і під копулою. Покінчені вже також зелїзні конструкциї, а то в клїтці великих сходів, салї зрітелїв, сцени і дахів. Дахи і копула, доси з деревляною покривою, покривають ся вже мідяною бляхою. Після обчисленя, будова самого будинку винесе 975.258 зр. 40 кр., а кошти конкурсу, нові декорациї, головна куртина (котру має малювати Семірадский), умебльоване, будинок сукурсальний (маґазин декораций) і т. д. винесуть 206.316 зр. 5 кр. Кошт загальний театру винесе проте 1,181.574 зр. 45 кр. За рік театр має бути готовий до сценічних представлень.

— **Огні.** З Деревлян коло Буська пишуть: В ночи на 12-го с. м. около 3-тої години вибух в Деревлянах з неосторожности огонь і знищив 28 будинків 14 заможних господарів. Шкода на звиж 14 тисячів зр., але тілько один господар не був обезпечений. То вже четвертий огонь до вісьмох лїт, через що люди підупали. — Після ґазети Przewodnik pożarniczy було в місяци лютім огнів: а) в містах і місточках 7, згоріло мешкальних домів 8, будинків господарских 10, загальна шкода 6.350 зр, обезпечена на 2620 зр. Пожари вибухли внаслїдок підпалу в двох случаях, з неосторожности в двох, в наслїдок хибної будови коминів в двох случаях, а в однім случаю не розслїджено причини; б) в сїльских громадах було пожарів 28, згоріло домів мешкальних 32. господарских будинків 42, загальна шкода 50.538 зр., обезпечена на 19.000 зр. В наведенім числї були три случаї підпалу, в однім случаю вибух пожар в наслїдок неосторожности, в трех в наслїдок хибної будови, в 21 случаях не розслїджено причини. — Загалом було в лютім в Галичині 35 пожарів, згоріло 40 хат і 52 будинки господарскі. Загальна шкода виносила 56.888 зр., обезпечена на 21.630 зр. Случаїв підпалу було 5, в трех случаях була причиною неосторожність, в 5 хибна будова коминів, в 22 не викрито причини. Ратували в тих огнях отсї сторожі пожарні: Болшівці, Борислав, Долина в трех случаях, Городок, Яворів, Липник, Лапанів, Надвірна, Підкамінь, Станиславів.

— **Примусова ощадність.** Власть адміністрацийна міста Кольонії постановила, що кождий робітник занятий при міскій фабриці газу, що не окінчив ще 25 лїт житя, обовязаний складати якусь часть свого зарібку в міскій касї ощадности. Тому відтягають при виплаті робітникови, що ще не окінчив 15 лїт житя, що два тиждні 1 марку в зарібку, 15-лїтному 1 м. 50 фенигів, 16-лїтному 2 марки, 17-лїтному $2^1/_2$ марки, 18-лїтному 3 марки, 19-лїтному $3^1/_2$ марки, а старшим по 4 марки. Перед окінченим 25-тим роком житя може

р. ограбив єго Джалал-ед-дін, а в 1397 Монголи під проводом Тімура; в 1525 р. здобув се місто султан Бабар і від тої пори було оно на переміну з містом Деглї столицею великих Моґулів. Послїдним володїтелем в Лягаурі і в цїлім Панджабі був голосний ще й перед кількома лїтами послїдний потомок панджабских магараджів з династиї Сіків, Даліп Сінґ, анґлїйский маґнат і свого часу претендент до панджабского престола.

В Панджабі утворила ся була давнїйшими часами релїґійна секта т. зв. „сіків“ або „сікшів“ т. є. учеників, котрої основателем був якийсь Гінду з касти войскової іменем Нанак. Той Нанак хотів завести якусь нову віру, таку, котра погодила би магометан з Гіндами. З тої, первістно релїґійної секти витворила ся опісля воєнна ватага, котра запанувала в Панджабі і там утворила свою державу. Діло се довершив головно **Ранджіт Сінґ** і приняв титул магараджі або короля. По єго смерти обняла була пановане єго вдовиця в імени малолїтного сина **Даліпа Сінґа**. Сіки не любили її, а она, щоби їм піддобрити ся, стала ворогувати против Анґлїйців і з того прийшло в 1845 р. до війни. Війна вела ся аж до 9 марта 1849 р. Того дня заключили Анґлїйці мир з молодим, тогди семилїтним Даліпом і обіцяли єму платити 50.000 фунтів штерлїнґів (звиш пів міліона зр.) річно, а він зрік ся панованя. Анґлїйці вивезли малого Даліпа до Анґлїї він там виховав ся зовсім на лад анґлїйский і забув свою рідну мову та став був опісля анґлїйским маґнатом. Але здає ся, що у вісімдесятих роках підбунтувала єго була російска дипльоматия, щоби наробити тим Анґлїї клопоту, і він виступив яко претендент. Він видав був до Сіків, давних своїх підданих відозву, в котрій взивав їх, щоби они признали єго своїм володїтелем. В 1886 р. хотів він навіть особисто явити ся в Індиї, але коли приїхав був до Адену, задержано єго там на приказ віцекороля Індиї і він мусів вернути та стратив свою пенсию. Від сеї пори ставав він то по сторонї Росиї то Франциї яко ворог Анґлїї, аж наконець то єму навкучило ся і він перепросив анґлїйску королеву і вернув знову до Анґлїї.

Друга важнїйша дивізия в Панджабі а з нею і місто, столиця дивізиї, то **Деглї**.

Було колись місто в Індиї, котрого улиці були вибруковані гранками із золота, а їх скроплювано пахучою водою з рож і инших цьвітів; базарі в нїм були повні всїляких дорогоцїнностий, а палата, де мешкали Пандава або дїти сонця, аж сьвітили ся від диямантів та инших дорогоцїнних каменїв. То було давне місто Деглї, зване в Санскриті Індрапраста. І се місто подібно як Лягаур переходило тяжкі хвилї. Первістно була тут столиця індийских князїв; відтак взяли місто і цїлий край Магометани; по сих прийшли Монґоли, по Монґолах Афґани і т. д. аж Анґлїйці всему зробили конець і в 1857 р. по ворохобни Сіпагів взяли місто зовсїм під свою власть.

Нинїшне **Деглї** (по анґлїйски Delhi) має зі всїх индийских міст в глубинї краю найбільше характер европейский. Єсть то місто дуже торговельне, осередок торговлї пшеницею і другими продуктами, має богато банків і єсть сполучене зелїзницями зі всїма більшими містами на півночи. Базарі в Деглї повні дорогоцїнних шалїв, материй вишиваних золотом і сріблом, славних на всю Індию, та дорого каміня. Нинїшне місто, столиця дивізиї Деглї, займає 11 кільометрів простору доокола і має около 200.000 жителїв, з котрих більша половина Гінди, а менша половина магометани. Місто лежить по правім боцї ріки Джамни і єсть з трох сторін обведене високими на 10 метрів мурами з тесового каміня, котрі Анґлїйці ще ліпше укріпили всїлякими баштами і заборолами; попід мури іде ще глубокий рів, котрий можна напустити водою. Крізь ті мури входить ся до міста сїмома високо склепленими брамами. Вистаючі понад мури минарети і банї мошей, верхки і вежі палат та стоячі між ними ґрупи пальм та инших дерев надають місту здалека величавий вид. Европейска часть міста, де стоїть палата анґлїйского резидента і знаходять ся одна християньска церков, арсенал, маґазини і касарнї, єсть відділена каналом від прочого міста. Доми в Деглї суть собі звичайні, улиці вузкі і круті; виїмку творить лиш одна велика і довга улиця Чандні-Чаук (значить ся „срібна улиця“), котра єсть дуже оживлена і при котрій стоять красні доми.

Давна резиденция шаха Джагана над рікою творить майже окреме місто для себе і належить до найкрасших памятників магометаньско-індийскої штуки будівництва. Єсть то твердиня, що творить подовгастий чотироугольник обведений мурами з тесового каміня і фосами 1855 метрів обєму. Від полудня і заходу суть прекрасні входові брами а в середині сеї твердинї знаходять ся великі подвіря, на котрих стоять чудово красні палатки, як н. пр. палата, де великі моґули уділяли авдиенциї, так звана Діван-і-хас. В середині міста знаходить ся найкрасша на всю Індию мошея т. зв. мошея Джамна, котру виставив шах Джаган на 10 метрів високій скалї з найчистїйшого білого мармору і червоного пісківця. З других давнїйших будинків найважнїйші суть: палата Шахлімар в північно-західній сторонї міста; величава гробниця великого моґула Гумаюн, зьвіздарня виставлена в 1724 р. і славний стовп Кутаг-Мінар, високий на 72 і пів метра а поставлений ще в роках 1210 до 1236.

робітник відобрати свої ощадности, але лиш тоді, як ожепить ся і веде родинне житє, або як его покличуть до войска.

— **Подяка.** Хотячи заявити свою з глубини серця пливучу вдячність, складае підписаний прилюдну щиру подяку Вп. п. дрови Мариянови Ясельковскому, лікареви в Стрілисках нових за его безкористовне, енерґічне, повне фахового знаня лічене его в часї недуги. Всї ті недіспані ночи і труди, які Ти для мене жертвував, аби Всевишний Тобі Вп. Добродію стократно нагородив! — *Аполинарий Кримский*, управитель дібр Ляшок горішних.

Штука, наука і література.

— **„Вимки з народної лїтератури українсько-руской** XIX. ст. для висших кляс середних шкіл“ уложив Александер Барвіньский. Ч. І. Трете поправлене виданє. Ціна 1 зр. 50 кр. Львів 1898. Під сим заголовком вийшов підручник для науки історії україньско-руского письменьства в VII. кл. ґімн. третим виданем і містить: Огляд народноїлїтературпукраїньско-рускої до 60их років в обемі 315 сторін і перенесли слів на 8 сторонах. Уклад книжки той сам, що й в II-ім виданю, лише тексти подекуди скорочено (Квітчину Марусю і Перекотиполе, пропущено Вагилевича, а дещо з Шашкевича, Устияновича, Головацкого, Костомарова і Шевченка). В житєписях усунено богато менше важних дат, що непотрібно обтяжали памя.ь учеників, і зроблено їх прогляднїйшими. В загалї та часть небогато ріжнить ся від II го виданя, так, що ученики можуть побіч III-го уживати і II-го виданя. Лише огляд лїтератури на ново оброблено і значно розширено, бо коли в II. виданю обнимав XLII. стор., тепер обнимає LXIX. Теперішний огляд виказує звязь нової лїтератури з давнїйшою добою, увзглядняе найновійші досліди про Котляревского і ин. письменників і уложений проглядно, так, що ученик зможе кождого часу найти там, що потребує. Біблїоґрафічні дати і цифри зсунені в примітки, щоби тим не обтяжувано памяти учеників, а обмежувано ся до загальних характеристик і розумової науки. Щоби уможливити ученикам, котрі мають II-ге видане Вимок, користувати ся сим на ново обробленим оглядом, видала краєва Рада шкільна сей огляд окремим передруком і кождий ученик, що мае II-ге виданє Вимок, дістане сей передрук даром. Ся книжка надае ся також до приватної науки, як і до підготовленя до іспитів на учителїв народних і виділових шкіл.

— **„Лїтературно-науковий Вістник“**, книжка за цьвітень с. р. містить: „Закон смерти“, оповіданє Олександра Катренка. — „З поезий Миколи Вороного“: I. Memento mori, II. Пересьпів, III. Нудьга гнітить. — „Народні пісні“, оповіданє Грицька Коваленка. — „Із оповідань Антона Крушельницкого“: I. Жебрак, II. На плоті, III. На базарі житя. — „Його право, етюд Наталки Полтавки. — „Три в однім човні“ (крім пса), оповіданє Джерома К. Джерома (I.—IV.) скорочений переклад. — „Із оповідань Стефана Жеромского“: I. Тіни, II. Леґенда про „лісового брата“, III. На помості корабля. — „Із поезий Жоржа Роденбаха“. Чари минулого. — „Із секретів поетичної творчости“, дра Івана Франка. — „Павло Грабовский“. (Дещо про его житє і діяльність) Осипа Маковея. — „З житя і письменьства“. (Про фейлетони україньско-руских політичних часописий в р. 1898) Осипа Маковея. — „З російскої України“. Spectator-a. — „Хроніка і бібліоґрафія.

Член редакцийного комітету Лїт. наукового Вістника п. Осип Маковей одержав з міністерства освіти лїтературну стипендию і виїхав на довший час до Відня для наукових студий, зістаючись і на далї постійним співробітником Лїт. Наук. Вістника. Редакцийні обовязки Осипа Маковея переняв п. Володимир Гнатюк.

— **„Учителя“** ч. 7 містить: Статю із справозданя краєвої Ради шкільної; — В справі підвисшеня плат учителям народних шкіл; — О самостійних спостереженях в природі; — Правительственний проект закона для реальних шкіл; — Про науку огородництва у війску; — Гіґієна шкільна в Хорватиї; — Про реформу шкільництва у Франциї; — Засади гіґієнічні; — вісти лїтературні і відозву виділу самбірскої филї руского товариства педаґоґічного.

Деглї єсть містом дуже торговельним і промисловим та осередком всего духового житя Гіндів і магометанів. Тут єсть множество друкарень, в котрих друкують ся всілякі книги индийскі, арабскі і перскі.

Мимоходом ще мусимо тут згадати про дивізию і місто Пішавар (Peshawar або Peshawur) важне хоч би ізза того, що тут так як і в сусїднім краю племени Афрідів межи Афґанїстаном а анґлїйскими посілостями в Індиї вела ся ще торік і позаторік війна і мабуть ще й до нині зовсїм не притихла. Там збунтувало ся було племя Афрідів та потягнуло за собою невдоволені индийскі елементи в Пішаварі, з чого настала була небезпечна ворохобня для Великої Британиї. Край Пішавар належав давнїйше до держави Сіків і належить до Анґлиї від 1849 р. Єсть то вижина по обох боках ріки Кабуль, обслонена доокола горами. Єсть то край дуже урожайний і мае несповна півтора міліона жителїв. На заході від Пішавару есть славний вивіз Хайбар або Кейбар (Ghaibar або Khybar), котрим іде дорога з Пішавару через Джелялабад до Кабуля в Афґанїстанї. Вивіз сей, вузенька дорога межи височезними скалами по обох боках, рівними як стіни, грав вже нераз важну ролю у війнах і нераз вже там богато Анґлїйців наложило головою; він і в послїдній ворохобни відограв був для Анґлїйців сумну ролю, бо тут Афріди і їх союзники сперли були один відділ анґлїйского войска і стріляючи з гори в поза скали, вистрілялп майже цілий, так, що лиш мало вояків змогло звідси утечи.

Місто Пішавар есть головно длятого важне, що то есть анґлїйска кріпость супроти Афґанїстану і кінцева стация анґлїйских зелїзниць. Місто мае около 85 тисячів жителїв і сильну анґлїйску залогу, котрої табор однакож знаходить ся поза містом. М.сто мае богато мошей і красних будинків, але улиці суть вузкі і стрімкі а по декотрих пливуть потоки. Торговля і промисл суть значні. На захід від Пішавару на границы, там, де зачинае ся вивіз Хайбар, есть анґлїйска кріпость Джамруд (Jamrud), котра мае сильну залогу.

VIII.

Гайдарабад столиця нізама. — В гостині у магараджі Мурлія Маногара.— Магараджа в ґали. — При папіросці і водній люльці. — Гайдарабадскі монети.—Дорогоцінности магараджі.— Индийскі танцерки. — Пращанє при сьвітлї смолоскипів. — Авранґабад, Елюра і Аджанта.

До Гайдарабаду — каже др. Веґенер — заходять лиш рідко коли индийскі туристи, а прецї то одно із найінтереснїйших міст в Індиї. Єсть то столиця найбільшої з тих питомо индийских держав, котрі ще не забрали Анґлїйці вповні під свою управу, а в котрих панують ще питомі индийскі князї під верховною властию Великої Британиї. Гайдарабад задержав свою самостійність і свій питомий характер в далеко більшій мірі як майже всї инші міста индийскі. Гайдарабад есть столицею посілостий „нізама“ (Nisams Dominions) званих також Гайдарабадом. Край сей лежить вже в полудневій Індиї, в Декані і з одної сторони, від всходу, припирае до Мадраскої, з другої, від заходу до бомбайскої президентури. Від полудня творить его границю ріка Кістна або Крішна зі своєю притокою Тунґабгадра.

(Дальше буде).

ТЕЛЕҐРАМИ.

Відень 14 цьвітня. В Топольчи на Угорщині згоріло 200 домів і около 400 будинків господарских. В огни згоріло двоє дітий і якась стара жінка; 800 душ остало ся без даху і хліба.

Льондон 14 цьвітня. Буджет виказує збільшене видатків майже о півтретя міліона. Гікс-Біх пояснив то збільшене видатками на зброєня воєнні і висказав надію, що конференция мирова чей здержить ту страшну ривалізацию на поли зброєня.

Льондон 14 цьвітня. Тутешні ґазети дивлять ся поважно на події на самоаньских островах, радять однакож задержати холодну кров та полишити справу тром державам і їх комісарям, щоби они єї залагодили.

Берлин 14 цьвітня. Вість подана деякими ґазетами, мов би цісар Вільгельм мав сего року поїхати до Монако і до Єгипту, есть безосновна. — В парламентї відчитано інтерпеляцию жадаючу поясненя самоаньскої справи.

Атини 14 цьвітня. Теодокіс по довшій нарадї з королем підняв ся зложити новий кабінет.

Рух поїздів зелізничих

важний від 1 жовтня 1898, після середно-европ. год.

Відходять до

	Поспішні			Особові			
Кракова	8·35	2·50	10·40	4·10	8·50	6·40	—
Підволочиск	—	1·55	6·—	—	9·35	11·—	—
Підвол. з Підз.	6·15	2·08	—	—	9·53	11·27	—
Іцкан	6·05	2·40	—	10·05	—	6·30	10·55
Ярослава	—	—	—	4·55	—	—	—
Белзця	—	—	—	9·55	7·10	—	—
Тернополя	—	—	—	—	6·55	—	—
Сколього	—	—	—	—	9·15	—	—
Стрия, Хирова	—	—	—	—	—	—	3·00
Лавочного	—	—	—	5·20	—	—	7·00
Янова	—	—	—	8·45	—	7·44	—

Поїзд блискавичний зі Львова 8·40 рано, в Кракові 1·48 по полудни, у Відни 8·56 вечер.

Приходять з

Кракова	1·30	5·10	8·45	9·05	6·10	9·10	—
Підволочиск	2·30	9·55	—	—	—	3·30	5·25
Підвол. з Підз.	2·15	9·39	—	—	—	3·04	5·—
Іцкан	9·45	1·50	—	—	6·45	5·40	10·35
Тернополя	—	—	—	7·50	—	—	—
Белзця	—	—	—	7·55	5·55	—	—
Ярослава	—	—	—	10·45	—	—	—
Гребенова Скольогоі Стрия	—	—	—	—	1·40	—	—
Лавочного	—	—	—	—	8·05	—	10·30
Стрия, Калуша	—	—	—	12·15	—	—	—
Янова	—	—	—	7·40	1·01	—	—

Час подаемо після годинника середно-европейского; він різнить ся о 36 мінут від львівского; коли на зелїзници 12 год., то на львівскім годиннику 12 і 36 мін.

Числа підчеркнені, означають пору нічну від 6 год. вечером до 5 год. 59 мін. рано.

За редакцию відповідає: **Адам Креховецкий.**

З друкарнї В. Лозиньского під зарядом В. І. Вебера. — (Телефона число 569).